

Mnoho českých vojáků sehrálo klíčovou roli i ve Slovenském národním povstání, jehož 55. výročí si připomeneme právě v tomto roce. Patřili mezi ně pplk. gšt. Hynek Souhrada, mjr. Jaroslav Krátký, plk. Josef Tlach, plk. František Urban, plk. Jakub Hluchý, plk. Vladimír Přikryl, škpt. František Fajtl a desítky dalších.

Dva z nich, Hynka Souhrada a Jaroslava Krátkého, povstání spojilo a na jeho konci společně sdíleli téměř stejný osud ...

Podplukovník generálního štábu Hynek SOUHRADA

* 7. 2. 1900 Jaroměř

† 1945 (?)



Hynek Souhrada se narodil 7. února 1900 v Jaroměři, okr. Hradec Králové, do rodiny vojenského stavebního oficiála. Tento fakt měl zásadní vliv na jeho životní rozhodnutí stát se vojákem: po maturitě na státní reálce ve Vídni v červnu 1918 nastoupil do prvního ročníku Vojenské technické akademie v Hainburgu, kterou po vzniku Československa opustil a plánoval pokračovat ve studiích na Vysoké škole technické v Praze.

Dne 23. dubna 1919 byl kadet aspirant Hynek Souhrada odeslán jako velitel čety čtvrté polní roty druhého ženijního praporu na jižní Slovensko, kde se účastnil bojů na obranu hranic mladé Československé republiky. Po návratu byl v březnu 1920 zařazen na Vojenskou akademii v Hranicích na Moravě do kurzu pro důstojníky v záloze a v roce 1924 absolvoval Aplikační školu pro důstojníky ženijního vojska z povolání v Litoměřicích.

Od 1. října 1920 působil pět let jako velitel čety u ženijních jednotek v Terezíně a Bratislavě. Na počátku října 1925 byl odvelen do Litoměřic, kde přednášel na tamním ženijním učilišti teorii ženijních staveb. O pět let později byl přijat na Vysokou školu válečnou do Prahy a po jejím ukončení přidělen ke čtvrtému oddělení zemského

vojenského velitelství v Bratislavě. K 1. říjnu 1936 byl přemístěn v hodnosti kapitána gšt. do funkce referenta operační skupiny (třetí oddělení) hlavního štábu ministerstva obrany.

Po 15. březnu 1939 se nejprve dostal ke skupině generála Hrabčíka, která měla za úkol evakuovat vojenské osoby a zajistit likvidaci čs. armády, a později byl přidělen jako vrchní komisař k Státnímu výzkumnému a zkušebnímu ústavu v Praze.

Mjr. gšt. Hynek Souhrada se spolu se svým bratrem pplk. Jiřím Souhradou okamžitě po vyhlášení protektorátu zapojil do protinacistického odboje, a proto byl nucen o rok později vlast opustit. Dne 15. března 1940 tajně přešel hranice v prostoru obce Strání u Uherského Brodu a přes Slovensko se dostal do Budapešti, kde se hlásil do vojenských služeb na francouzském velvyslanectví. Po dalším přesunu byl 17. dubna prezentován u náhradního tělesa ve francouzské Agde a od 30. dubna zařazen do funkce přednosty prvního oddělení velitelství první čs. divize.

Po obsazení Francie německým vojskem odjel 7. července 1940 lodí Viceroy of India do Velké Británie. Zde od 27. září plnil funkci přednosty prvního a od 17. března 1941 třetího oddělení velitelství první čs. smíšené brigády. Po absolvování stáže u velitelství osmého britského sboru v červnu 1942 byl přidělen jako profesor k polské Vysoké škole válečné do Peebles. Rozkazem z 12. března 1943 byl podplukovník gšt. H. Souhrada přemístěn k náhradnímu tělesu první čs. smíšené brigády a 1. října 1944 k velitelství osvobozeného území čs. ministerstva národní obrany ve Velké Británii.

Dne 7. října 1944 přiletěl spolu s příslušníky americké a britské armády na slovenské letiště Tri Duby u Zvolena, kde se hlásil u generála Jána Goliana, velitele povstalecké první československé armády na Slovensku.

Jako vyšší důstojník byl vítán a 12. října se stal velitelem ženijního vojska první československé armády na Slovensku. Pod jeho velením ženijní vojsko významně zasáhlo do bojů o přístupy do Banské Bystrice, které se však koncem téhož měsíce nepodařilo ubránit. Spolu s velením povstalecké armády opustil 27. října 1944 Banskou Bystrici a postupoval přes Svätý Jakub a Motyčky na Donovaly, odkud se o den později s rotou vojáků vydal směrem do Nízkých Tater. Po zdolání masivu Prašivá a po několika bojových potyčkách s německými skupinami se v souladu s plánem povstalců rozhodl sestoupit do údolí řeky Hron, aby vzápětí překročil řeku a pokračoval v pochodu do hor Slovenského rudohoří.

Druhý listopadový den 1944 byl nad vesnicí Svätý Ondrej (okr. Banská Bystrice) zajat příslušníky německého pohotovostního oddílu Einsatzkommando 14. Postupně byl vyšetřován příslušníky Einsatzgruppe H v Slovenské Lupči, Banské Bystrici a v Bratislavě a později odtransportován do Berlína.

Pplk. gšt. Hynka Souhradu stihl podobný osud jako gen. Jána Goliana a Rudolfa Viesta, mjr. Krátkého a další. V Berlíně byl opět vyslýchán a pravděpodobně odsouzen k trestu smrti a popraven. Místo a okolnosti jeho smrti dodnes nejsou objasněny. V roce 1946 byl čs. úřady prohlášen za nezvěstného, později za mrtvého.